

“SİVİL İTAATSİZLİK”

Prof. Dr. Hasan Tahsin FENDOĞLU
Anayasa Hukukçusu

Diyarbakır, Batman, Şırnak, Hakkâri gibi illerimizde başlatılan “Sivil İtaatsizlik” eylemi basınımızda yeterince yer buldu. Ortadoğu’da halk hareketlerinin sürdüğü bir zamana denk gelen eylem, “Cumhuriyet Mitingleri”ne benzetildi; “Talimat Mitingleri” olduğu belirtildi; kısaca farklı biçimlerde yorumlandı.

Yapılan bu eylem, hedefini, dört amacın gerçekleşmesi olarak açıklamıştı. Bunlar; “anadilde eğitim”, “KCK tutuklularının serbest bırakılması”, “% 10 seçim barajının kaldırılması” ve “askeri operasyonların durdurulması” taleplerini içermektedir.

Bu hedeflerden **birincisi** olan, “anadilde eğitim” in Anayasa değişikliği gerektirdiği açıktır. Anayasanın “Devletin ... resmi dil” başlıklı 3 ncü maddesine göre, (Devletin) “Dili Türkçedir”. “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlığı altındaki Anayasanın 42 nci maddesine göre, “Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez” denilmektedir. Bu durumda eylemin birinci gerekçesinin hedefi bir anayasa değişikliği talebi olarak anlaşılabilir. **İkinci hedef** olan “KCK tutuklularının serbest bırakılması” tamamen yargıya ait olan bir olgudur. **Üçüncü hedef** olan “% 10 seçim barajının kaldırılması” sorunu ise Anayasanın 67 nci maddesine göre “*temsilde adalet, yönetimde istikrar ilkeleri*” sonucunda konulmuş olan bir norm olup, mevzuat değişikliğini gerektirmektedir. TBMM’nin 11 Nisan 2011 tarihinden sonra seçime odaklanacağı düşünülürse böyle bir değişiklik şansının olmadığı da açıktır. **Dördüncü** hedef olan “askeri operasyonların durdurulması” konusu ise tamamen özgün bir durumdur.

Seçimlere 2 ay kala bu eylemlerin “sivil itaatsizlik” değil de “siyasi itaatsizlik” olarak kabul edilebileceği ve İmralı’nın talimatları doğrultusunda icra edildiği anlaşılmaktadır.

Kuşkusuz ki, mevzuata uyulması koşuluyla her tür hareket meşrudur. Silahsız toplanılabilir, dağdan ovaya inme düşüncesi kabul edilebilir ve bu yılın nevruzu bunun bir başlangıcı olabilir. Lakin “İmralı”, “Avrupa”, “KCK” ve “Kandil”in **silah tehdidi** ve **silah kartını** kullanmaları devam ederken, “sivil” kavramını kullanmanın boyutu anlaşılmamaktadır. Sivil itaatsizlik değil “siyasi itaatsizliğin” veya “oya yönelik bir reyting girişimi”nin açık olduğu görülmektedir.

Türkiye’de her seçim öncesinde aynı taktik kullanılmakta, aynı oyun sahneye konulmaktadır. Oy kullanmaya iki ay kalmışken, İmralı’nın talimatı ile “demokrasi çadırı” kurup, **kaos ve gerginlik** oluşturmak isteyenlerin amacı gerginlik; bölgede iktidar partisini zor durumda bırakmak, kendi partisinin oylarını artırmak girişimidir. Bölgede asıl olarak varlığı olan bu **iki siyasal** oluşumdan kendisinin lehine oy oranını artırmak, hükümeti doğuda ve batıda sıkıştırmaktır.

Kuşkusuz ki kamu, her seçim öncesinde sahneye konulan bu oyuna gelmemeli, dikkatli olmalı, cebir-şiddet anlamına gelebilecek davranışlardan sakınmalıdır. 1991 lere kadar doğuda uygulanan “**güvenlikçi yaklaşım**”ın, soruna çözüm olmadığı hatırlanmalı, 1991’lerde düşünsel temelleri atılan “**demokratik**

yaklaşım”, mevcut Hükümetle taçlandırılan **“Kardeşlik Projesi”** çerçevesinde sürdürülmelidir.

Kürtçe öğretmeye yönelik **dil kursları, TRT-6 kanalının açılması, özel Kürtçe** televizyon ve radyo kanallarının devreye girmesi kuşkusuz ki, geç kalmış uygulamalardır. Aynı şekilde yaklaşık 51 sene doğuda devam eden Sıkıyönetim-olağanüstü hal uygulamalarının kaldırılması da daha önce olmalıydı. Kürt siyasetini arkadan takip eden Devlet, uzun yıllar olayların peşinden gitmiş ve zamanında adım atamamıştır. Ama artık sorunun çözümü için bir siyasi irade vardır ve Sayın Başbakanın dün (30 Mart 2011) **Erbil, Kerbela ve Bağdat** ziyareti ile kardeşlik köprüleri perçinlenmiştir. 400 milyar doların harcandığı bu sorun, kuşkusuz ki Türkiye'nin en önemli sorunudur. Esasen **Türkiye militarizme karşı sivillliği, vesayete karşı itaatsizliği** desteklemektedir.

Hükümeti köşeye sıkıştırmak, talepleri konusunda taahhüt almak, **“doğuda hükümet hiçbir şey yapmıyor, batıda ise hükümet çok taviz veriyor”** algısını sağlamak, gerilimi yükseltmek, anayasa çalışmalarında kale alınmak, bu **siyasi itaatsizliğin** gerçek amacı olabilir.

Halk katkısının çok az olduğu bu eylem türünün **sürdürülemezliği** ortaya çıkmıştır. Şal-şepik giyerek dokunulmazlık zırhı altında elindeki **taş ile şiddete çağrı** yapanlar, polise **tokat atanlar**, yasadışılığı sıradan hale getirmek, milletvekili listesine girmek gibi amaçlar da taşıyabilirler, ama bu durum, davranışların haklılığını-dürüstlüğünü kanıtlayabilir mi? **1960'lı yılların sol anlayışında** sabit kalan, **1990 ların şiddet sarmalını uygulamak isteyen** bu Kürt siyasal hareketinin, Kürt halkı tarafından desteleneyeceği ham hayaline kapılmamak gerekir.

Siyasal parti olmanın gereklerini yerine getiremeyenler, bu tür **fuzuli** eylemlerle, halkın **huzurunu ve güvenliğini bozan** işleri yapmakla bir yere varamazlar.

Alıntı (İktibas) Konusunda Açıklamalar

Bu çalışmadan yapılacak alıntılarda (iktibaslarda) 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen şu şartlara uyulmalıdır: **(1)** İktibas, bir eserin *“bazı cümle ve fıkralarının”* bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır (m.35/1). **(2)** İktibas, maksadın haklı göstereceği bir nispet dâhilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla yapılmalıdır (m.35/3). **(3)** İktibas, belli olacak şekilde yapılmalıdır (m.35/5) [Bilimsel yazma kurallarına göre, aynen iktibasların tırnak içinde verilmesi ve iktibasın üç satırdan uzun olması durumunda iktibas edilen satırların girintili paragraf olarak dizilmesi gerekmektedir]. **(4)** İktibas ister aynen, ister mealen olsun, eserin ve eser sahibinin adı belirtilerek iktibasın kaynağı gösterilmelidir (m.35/5). **(5)** İktibas edilen kısmın alındığı yer belirtilmelidir (m.35/5).

Ayrıca Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 18 Şubat 1981 tarih ve E.1980/1, K.1981/2 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararına göre kararına göre, “iktibas hususunda kullanılan eser sahibinin ve eserinin adı belirtilse bile eser sahibi, haksız rekabet hükümlerine dayanarak Borçlar Kanununun 49. maddesindeki koşulların gerçekleşmesi halinde manevi tazminat isteyebilir”. Bu sayfaya izin almadan link verilebilir. Ancak, bu web sayfası, önceden izin alınmaksızın ne suretle olursa olsun, kopyalanamaz, çoğaltılamaz, tekrar yayınlanamaz, dağıtılamaz, başka internet sitelerine metin olarak konulamaz.

Yukarıdaki şartlara uygun olarak alıntı yapılırken bu çalışmaya şu şekilde atıf yapılması önerilir:
FENDOĞLU, Hasan Tahsin “SİVİL İTAATSİZLİK”(31.03.2011)

<http://www.hasantahsinfendoglu.com> / <http://www.sde.org.tr/>